

CAPUT II.

Quâ ratione excitanda sit Fides.

OMnis commotio voluntatis sequitur ex consideratione intellectus. Unde quò attentius, ac perspicacius intellectus considerat virtutum motiva, seu rationes, quibus movetur ad operandum, eò major excitatur affectus in voluntate. Ostendam itaque, quænam motiva in singulis virtutibus sint consideranda. Ac primùm, quâ ratione excitanda sit fides.

I. Proponendum id, circa quod fidem excitare volumus. Ut si velim excitare fidem circa mysterium Eucharistiæ, nimirum ibi verè, propriè, realiter & substantialiter præsens esse Corpus & Sanguinem Domini cum anima & divinitate, atq; ad eò totum Christum ibi, sub speciebus panis & vini, delitescere.

II. Consideranda motiva & rationes, quæ persuadent id esse credendum.

Primò, quia ipse Dominus accepto pane, cum gratias egisset, & benedixisset panem, expressè affirmavit: *Hoc est corpus meum, quod pro vobis datur.* Et accepto calice similiter dixit:

dixit: *Hic est sanguis meus, qui pro vobis effundetur*: aded ut clarioribus verbis id exprimi non potuerit. Neq; ullum est aliud fidei mysterium, quod clarius in scripturis habeatur expressum. Unde si decepti sumus, ipse decipit nos: quod blasphemum est vel cogitare.

Secundò, quia id ipsum tenet & docet, & semper docuit Ecclesia, quæ est *columna & firmamentum veritatis*: quæ est *sponsa Christi*, ejus *Corpus mysticum*, & *Regnum*, quæ regitur Spiritu Christi, quæ semper stabit, nec ullis infectorum & hæreticorum machinis evertetur: quæ si vel in uno articulo errat, corruit penitus, nec quidquam ampliùs ei credendum.

Tertiò, quia id omnibus sæculis ab initio nascentis Ecclesiæ Christi, ab omnibus Catholicis creditum, & à Patribus traditum, & in Ecclesia pro tali usurpatum & sumptum, ut facilè ex testimonijs Patrum & Doctorum, qui singulis sæculis vixerunt & scripserunt, ostendi potest.

Quartò, quia hanc doctrinam tenuerunt omnes, qui sanctitate & miraculis in Ecclesia illustres extiterunt: ut patet singula sæcula percurrenti. Imò quò quisque sanctior, & miraculis clarior, eò majore devotione hoc Sacra-

Sacramentum est profecutus : ut S. Dominicus, Franciscus, Bernardus, Cælestinus, Norbertus, Xaxerius, Ignatius, Vincentius Ferrerius, Franciscus à Paula, & alij innumeri. Si isti errarunt, consequens est, ut sanctitate & miraculis clarissimi fuerint idololatræ. Si idololatræ, quomodo sancti? quomodo Deus illos miraculis claros, & omnibus imitandos proposuit?

Quintò, quòd hæc ipsa doctrina innumeris miraculis sit confirmata, quæ occasione hujus Sacramenti contigerunt. Fieri autem nullâ ratione potest, ut in confirmationem doctrinæ falsæ & perniciosæ, vera miracula fiant; quia Deus non potest falsitatem & impietatem confirmare.

Sextò, quia hæc doctrina ita per decem prima sæcula, nempe usq; ad annum 1050. fuerit ab omnibus ita recepta, ut nullus etiam hæreticus publicè illam oppugnare ausus fuerit. Et cum Berengarius, circa id tempus contrarium tradere cœpisset, mox ejus sententia ipso vivo in quinque Concilijs fuit damnata: & ipsemet eam ter abjuravit, & tandem in fide Catholicâ, cum magna pœnitentia sui erroris, obiit.

Septimò, considerandum quales sint, qui hanc doctrinam oppugnant: nempe homines vitâ infames, superbi, contumeliosi, impuri, multis alijs nefandis erroribus obnoxij. Quis credat, Deum illis potius, quàm viris sanctissimis, humillimis, castissimis, modestissimis, veritatem patefecisse? Insanum est hoc existimare.

Octavò, quòd præcipua ratio, quâ hæretici hoc mysterium oppugnant, sit, quòd hoc videatur impossibile. Sed multa alia nobis credenda sunt, quæ humano iudicio videri possint impossibilia. Alioquin explicent nobis, quomodo Deus ex nihilo fecit mundum? Quomodo Deus est trinus personis, essentiâ unus? Quomodo Filius factus est homo? quomodo si Filius verè est Deus & homo, non etiam Pater, & Spiritus S. sit homo? Quomodo Christus natus est clauso utero? & quomodo resurrexit clauso sepulchro? Quomodo fiet resurrectio carnis? Quomodo impii in suis corporibus æterno cruciabuntur igne, nec sumentur? & alia hujus generis; quæ si humanâ ratione expendantur, planè videbuntur impossibilia.

Nonò, consideranda debilitas nostri intellecte.

tellectus, qui est infimus inter omnes intellectus creatos, & ita debilis, ut nullam rem corporalem, quantumvis familiarem, clarè & distinctè, qualis secundùm speciem suam sit, cognoscere possit. Imò nullus est sapientum hujus mundi, qui vel centesimam partem secretorum, quæ latent in una formica vel musca, (ut mihi facilè esset ostendere) possit investigare. Quod si in rebus infimis ita cæcutimus; quanto magis in summis, & divinis nostram cæcitatem & ignorantiam fateri debemus, & omne iudicium nostrum Deo, & Ecclesiæ humiliter subicere?

III. His omnibus consideratis, perspicuum est, hanc doctrinam firmiter credendam tanquam à Deo traditam, & confirmatam: idque eâ firmitate, quâ par est supremæ & divinæ auctoritati credi. Itaque statuam mecum illam firmissimè credere, & potius mortem oppetere, quàm ullo modo de eâ velle dubitare, ne divinæ auctoritati sim injurius. Digna quidem est divina auctoritas, cui infinitâ firmitate credatur; verum, quia id præstare non possumus, postulat ut omni quâ possumus firmitate, divinâ gratiâ adjuti, ei credamus, omnem sensum & intelligentiam nostram in obsequium fidei captivantes. si-